

ІНФОРМАЦІЯ

про медико-організаційне нововведення,
яке рекомендоване для впровадження

КПКВК, ШИФР, № ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ, НАЗВА НДР ТА ТЕРМІН ВИКОНАННЯ: 6561040 (прикладні наукові та науково-технічні розробки), А.21.03, 0120U105653, «Розробити організаційні заходи щодо попередження рецидивів у хворих на туберкульоз легень», 01.2021–12.2023.

НАЗВА НОВОВВЕДЕННЯ: Попередження та раннє виявлення рецидивів туберкульозу з урахуванням узагальнених причин їх виникнення.

АНОТАЦІЯ.

Хоча показник виявлення рецидивів туберкульозу (РТБ) в Україні, за даними останніх років, у 5,0–5,5 разів менший, аніж показник виявлення хворих на вперше діагностований туберкульоз (ВДТБ), проте пацієнти з РТБ щорічно поповнюють контингенти протитуберкульозних диспансерів, як основне джерело формування хронічних деструктивних форм туберкульозу і поширення множинної лікарської стійкості при туберкульозі (МЛС-ТБ). Не зважаючи на зменшення частоти РТБ, частка МЛС-ТБ серед хворих з рецидивами хвороби збільшується. Також констатується зниження ефективності лікування РТБЛ, що, значною мірою, обумовлено великою кількістю випадків перерваного лікування пацієнтами з МЛС-ТБ. Хворі з РТБ є складною категорією для проведення ефективного курсу антимікобактеріальної терапії. Високі показники резистентності мікобактерій туберкульозу до антимікобактеріальних препаратів, пізнє звернення за медичною допомогою, більш важкий перебіг захворювання та часте негативне ставлення до повторного курсу лікування, значно погіршує його результати.

Суть нововведення, яке рекомендується для впровадження, полягає у тому, що пропонуються шляхи попередження та раннього виявлення РТБ, які базуються на системі запобігання негативної дії наявних причин або вчасного реагування на появу інших причин розвитку РТБ, в основу яких покладено стандарти раннього виявлення туберкульозу (ТБ), забезпечення доступу до ефективного лікування з урахуванням потреб людини, зменшення ризику інфікування контактних осіб, впровадження профілактичного лікування ТБ.

Очікуваним результатом застосування запропонованих шляхів є зменшення РТБ за рахунок їх профілактики у групах високого ризику розвитку ТБ (спостереження, обстеження та профілактичне лікування), а також вчасне (активне) виявлення РТБ, що сприятиме попередженню розвитку важких форм та значно кращим результатам їх

лікування. Впровадження основних шляхів попередження та раннього виявлення РТБ за рахунок організації раннього виявлення та діагностики ТБ, ефективного лікування ТБ, зменшення ризику інфікування та захворювання на ТБ контактних осіб, профілактичного лікування латентної туберкульозної інфекції, тактики ведення пацієнтів з ВІЛ-інфекцією та іншими захворюваннями, буде сприяти досягненню цільового (за стратегією ВООЗ з ліквідації ТБ до 2035 р.) показника захворюваності на активний туберкульоз – 7,1 на 100 тисяч населення, а також дозволить запобігти появі поширених, ускладнених, лікарсько-стійких, вкрай несприятливих для лікування форм. Кращі результати лікування РТБ завдяки їх вчасному виявленню сприятимуть підвищенню показника ефективності лікування активного туберкульозу у цілому, що наблизить його до рекомендованого ВООЗ значення – 85,0 %.

Апробація запропонованого нововведення проведена на кафедрі фтизіатрії і пульмонології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика шляхом включення до циклу лекцій, семінарських та практичних занять із слухачами ТУ “Ведення випадків туберкульозу”.

ПОКАЗАННЯ ДО ЗАСТОСУВАННЯ: хворі та перехворілі на туберкульоз легень.

ПЕРЕЛІК НЕОБХІДНОГО ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОВВЕДЕННЯ: не потребує.

ПОСЛУГИ РОЗРОБНИКІВ ДЛЯ ОВОЛОДІННЯ НОВОВВЕДЕННЯМ:

Рецидиви туберкульозу: причини виникнення, шляхи попередження та раннього виявлення : методичний посібник / М. І. Линник та ін., НІФП НАМНУ. Київ, 2022. 22 с.
URL : http://ifp.pulm/ftp1/metoddoc/posibnyk_2022.

УСТАНОВА-РОЗРОБНИК, АДРЕСА І РЕКВІЗИТИ: Державна установа «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського Національної академії медичних наук України», 10, вулиця Миколи Амосова, м. Київ, 03038, тел. 275-04-02, факс (044) 275-21-18.

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я ТА ПО БАТЬКОВІ АВТОРІВ-РОЗРОБНИКІВ: Линник М. І., Новожилова І. О., Тарасенко О. Р., Бушура І. В., Приходько А. М., Нікіфорова Л. Г.

КОНТАКТНИЙ ТЕЛЕФОН: (044) 275-41-22.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ВПРОВАДЖЕННЯ: Линник Микола Іванович.

ВИСНОВОК ВЧЕНОЇ РАДИ ІНСТИТУТУ.

Нововведення, яке стосується попередження та раннього виявлення рецидивів туберкульозу з урахуванням узагальнених причин їх виникнення, є актуальним і має практичне значення.

Новизна розробки полягає у сучасному підході до шляхів попередження та раннього виявлення РТБ, які базуються на системі запобігання негативної дії наявних причин або вчасного реагування на появу інших причин розвитку рецидивів туберкульозу.

Впровадження запропонованих організаційних заходів щодо попередження та раннього виявлення рецидивів туберкульозу буде сприяти досягненню до 2035 р. рекомендованих ВООЗ показників захворюваності на активний туберкульоз – 7,1 на 100 тисяч населення та ефективності лікування активного туберкульозу – 85,0 %, а також дозволить запобігти появі поширених, ускладнених, лікарсько-стійких, вкрай несприятливих для лікування форм.

Нововведення може бути впроваджено шляхом доповідей на конференціях, з'їздах, публікацій у фахових наукових виданнях.

Нововведення рекомендовано для впровадження у лікувально-профілактичних закладах України фтизіатричного та загально-лікувального профілю.

ДАНА РОЗРОБКА ГРИФУ СЕКРЕТНОСТІ НЕМАЄ.

Директор

Державної установи “Національний інститут
фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського
Національної академії медичних наук України”,
академік НАМН України,
д-р мед. наук, професор

Юрій ФЕЩЕНКО

Керівник теми:

завідувач відділом епідеміологічних і
організаційних проблем фтизіопульмонології,
д-р мед. наук

Микола ЛИННИК